

názory & vzdělávání

Analýza ekonomických opatření vybraných států v reakci na pandemii Covid-19

Michal Mazel, Štěpán Vršťala

Policy paper č. 5 / 2020

názory & vzdělávání

Shrnutí

Jednotlivé vlády zvolily různá opatření v oblasti ochrany veřejného zdraví v boji s pandemií Covid-19. Převládajícím řešením bylo zavedení plošných omezení pro celé populace, byť některé státy se více zaměřily na masivní testování a trasování nakažených a plošná omezení veřejného života nebyla tak dominantní. Současně se zdravotními dopady státy ovšem musí rovněž řešit dopady ekonomické. Obecný přístup k ekonomice v čase pandemie je téměř po celém světě veden základní myšlenkou, kterou v ČR jako jeden z prvních v médiích shrnul např. ekonom Filip Matějka jako „několik fází zmrazení a postupného rozmrazení ekonomiky“.¹ Co se týče konkrétních opatření, podle informační studie Úřadu Národní rozpočtové rady, která čerpá z doporučení zahraničních ekonomů, je nutné pomoc realizovat zejména prostřednictvím fiskální politiky: „Její zásah by měl být pokud možno rychlý, dostatečně silný, cílený a měl by do ekonomiky vnést dostatečnou míru důvěry. V krátkém období by se mělo jednat zejména o podporu malých a středních podniků (přisun nezbytné likvidity např. prostřednictvím bezúročných půjček, snížení, odložení nebo odpuštění daní a plateb sociálního pojištění) a podporu zaměstnanosti (alespoň částečné hrazení mzdy zaměstnancům, kteří jsou přímo nakaženi, pečují o člena domácnosti či kterým z důvodu vládních restrikcí není umožněno pracovat). V podpoře zaměstnancům je možné také využít cílený jednorázový finanční příspěvek.“²

Státy na počátku pandemie v souladu s názory expertů zaměřovaly své kroky především na zajištění zaměstnanosti, tak aby se ekonomická aktivita po řízeném utlumení krizovými opatřeními mohla po týdnech či měsících útlumu opět rozběhnout. V dalších fázích pandemie jsou již dříve realizovaná opatření na podporu zaměstnanosti a nejrychlejší pomoci nejvíce dotčeným subjektům doplňována cílenou finanční pomocí např. ve formě dotací nejvíce zasažených odvětví ekonomiky. V delším časovém horizontu státy počítají s posílením veřejných investic na nastartování ekonomik. Potud je přístup jednotlivých států stejný, rozdíly ovšem najdeme v realizování ekonomických opatření v praxi.

Ministerstvo financí dne 22. 4. 2020 zveřejnilo údaje o přijatých opatřeních v souvislosti s omezením dopadů na ekonomiku. V rámci výpočtu byla pro usnadnění mezinárodního srovnání použita struktura, která je k tomuto vykazování aktuálně využívána napříč jednotlivými zeměmi a odbornými pracovišti, tj. členění do třech základních kategorií: (1) přímá podpora, (2) odklady daní a odvodů a (3) záruční schémata. Přímá podpora dle Ministerstva financí ČR činí 216 miliard korun (3,9 % HDP), z toho podpora firem ve výši 56,1 miliard (program Antivirus,

¹ Viz např. článek na serveru iHNed.cz s názvem *Sedm zásad pro ekonomiku doby koronaviru* ze dne 26. 3. 2020. Dostupný online z: <https://ekonom.ihned.cz/c1-66741820-sedm-zasad-pro-ekonomiku-doby-koronaviru> [cit. 2020-04-28].

² Morda, P., Šíma, O. (2020): *Ekonomické dopady a možná hospodářsko-politická řešení pandemie Covid-19*. Úřad Národní rozpočtové rady. Sekce Makroekonomických a fiskálních analýz. Duben 2020, s. 4. Dostupné online z: <https://unrr.cz/vydavame/studie/> [cit. 2020-04-28].

názory & vzdělávání

úvěr COVID I, úvěry z PGRLF), tj. zhruba něco více než čtvrtinu. Odklady daní představují pomoc ve výši 22,2 miliardy (0,4 % HDP) a záruky 951,5 miliardy korun (17,2 % HDP). Celkově by tak mělo jít o finanční pomoc státu v rozsahu 1,19 bilionu korun (21,5 % HDP).³

Řada ekonomů výše uvedené údaje Ministerstva financí ČR komentuje s despektem. Jedná se podle nich o předběžné odhady, nikoliv o již poskytnutou pomoc. Zda a jak rychle se peníze v konkrétních případech dostanou k postiženým společnostem a domácnostem, je nejisté. Současně jsou údaje zavádějící, neboť nákupy ochranných pomůcek nebo zdravotnického materiálu v zahraničí české podnikatele nepodpoří. Rovněž další ekonomové vytýkají nedostatky vládní pomoci. Podle hlavního ekonoma ING Jakuba Seidlera je problémem rychlost a administrativní náročnost některých programů. Zejména záruční a úvěrové programy COVID narazily na kapacity Českomoravské záruční a rozvojové banky a prozatím svou funkci nesplnily tak, jak se očekávalo.⁴

Podle ekonomů z občanské iniciativy KoroNERV-20 česká vláda investovala do záchran ekonomiky postižené koronavirovou krizí výrazně nižší částky než jednotlivé členské státy EU. Nedostatečný není jen objem deklarované pomoci, ale také její zaměření a rychlost. Dominuje nepřímá pomoc ve formě záruk oproti přímé, rychlejší finanční pomoci. Jejich výpočty procentuálního podílu pomoci na HDP jsou nižší než ty prezentované Ministerstvem financí ČR. Přímá pomoc dle KoroNERV-20 činí pouze 0,7 % HDP, což je téměř desetkrát méně, než kolik vynakládá sousední Německo. Ekonomická pomoc je tak výrazně menší, než kolik investují některé další státy EU, jako např. Německo, Francie, Velká Británie, Nizozemsko, Maďarsko a Polsko. Česká republika má přitom čtvrté nejvyšší zadlužení v EU, a větší výdej finančních prostředků si tak může dovolit.⁵

Datová analýza

Níže uvádíme přehled nejdůležitějších ekonomických opatření vybraných států v boji s dopady pandemie Covid-19. Pro porovnání různých přístupů byly do přehledu zahrnuty státy EU (Německo, Dánsko), Velká Británie, USA a Jižní Korea. Tento přehled byl proveden výlučně na základě veřejně dostupných podkladů a informací získaných zpracovatelem zejména z dat

³ Viz tisková zpráva Ministerstva financí ČR ze dne 22. 4. 2020. Dostupná online z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/vlada-prijala-opatreni-na-podporu-ekonom-38270> [cit. 2020-04-28].

⁴ Viz článek ČTK s názvem *Vládní pomoc je kvůli rychlosti a zaměření podle ekonomů nedostatečná* ze dne 22. 4. 2020. Dostupný online z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/vladni-pomoc-je-kvuli-rychlosti-a-zamereni-podle-ekonomu-nedostatecna/1882649> [cit. 2020-04-28].

⁵ Viz článek serveru Lidovky.cz s názvem *Česká vláda investovala do záchran ekonomiky méně než ostatní země EU, tvrdí ekonomové z iniciativy KoroNERV-20* ze dne 21. 4. 2020. Dostupný online z: https://www.lidovky.cz/byznys/moje-penize/ceska-vlada-investovala-do-zachrany-ekonomiky-mene-nez-ostatni-zeme-eu.A200421_153512_moje-penize_ele [cit. 2020-04-28].

OECD, ekonomického think tanku Bruegel a Mezinárodního měnového fondu.⁶ Rozsah ekonomických opatření jednotlivých vlád včetně jejich kvantifikace se vzhledem k mimořádné situaci neustále mění, a nelze vyloučit změny dat, které nebyly promítnuty do výše uvedených podkladů. Zpracovatel neprováděl nezávislé ověření veřejně získaných informací, a proto neodpovídá za případnou neúplnost, nepřesnost či nevhodnost přehledu vzniklé v důsledku nadepsaných skutečností.

Ekonomická opatření vybraných států v boji s dopady pandemie Covid-19

A. Diskreční fiskální opatření přijatá vybranými státy v reakci na pandemii Covid-19 do 16. dubna 2020, v % HDP z roku 2019

	Přímá podpora	Odklady daní a odvodů	Záruky
BELGIE	0,7 %	1,2 %	0,0 %
DÁNSKO	2,1 %	7,2 %	2,9 %
FRANCIE	2,4 %	9,4 %	14,0 %
NĚMECKO	6,9 %	14,6 %	38,6 %
ŘECKO	1,1 %	2,0 %	0,5 %
MAĎARSKO	0,4 %	8,3 %	0,0 %
ITÁLIE	0,9 %	13,2 %	29,8 %
NIZOZEMSKO	1,6 %	3,2 %	0,6 %
ŠPANĚLSKO	1,1 %	1,5 %	9,1 %
VELKÁ BRITÁNIE	4,5 %	1,4 %	14,9 %
USA	5,5 %	2,6 %	4,1 %

⁶ OECD. Key country policy responses. Organisation for Economic Co-operation and Development, 2020. Dostupné online z: <https://oecd.github.io/OECD-covid-action-map/> [cit. 2020-04-24]. BRUEGEL. The fiscal response to the economic fallout from the coronavirus. Brussels: Bruegel, 2020. Dostupné online z: <https://www.bruegel.org/publications/datasets/covid-national-dataset/> [cit. 2020-04-28]. Policy responses to Covid-19. International Monetary Fund, 2020. Dostupné online z: <https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19#B> [cit. 2020-04-28].

B. Fiskální opatření vybraných vlád ve světě v reakci na pandemii Covid-19

NĚMECKO	Přímá podpora (včetně investic)
	<p><u>Přímá podpora samostatně výdělečně činných osob a malých podniků</u> s méně než 10 zaměstnanci až do 15 000 EUR na firmu (celkem se předpokládá 50 miliard EUR).</p> <p>Od 1. dubna bude po dobu šesti měsíců <u>usnadněn přístup k sociálním dávkám</u> (podpora základního příjmu pro uchazeče o zaměstnání a sociální pomoc), přičemž nebudou brány v úvahu aktiva a velikost bytu. Rodiče, kteří dočasně ztratí příjem, budou moci využívat přídavek na děti (Kinderzuschlag). U jednotlivců pobírajících dávky v nezaměstnanosti se délka nároku zvýší o tři měsíce, pokud by nárok jinak skončil mezi květnem a prosincem 2020 (část ze 7,7 mld. EUR).</p> <p>Agentura práce <u>pokryje 100 % příspěvků na sociální zabezpečení</u> za ztracené hodiny krátkodobých pracovníků. To je nárůst ve srovnání s finanční krizí, během které bylo dotováno pouze 50 % příspěvků na sociální zabezpečení a zaměstnavatelé museli pokrýt druhou polovinu.</p> <p><u>Kurzarbeitgeld</u> (10 mld. EUR) – firmy budou moci v rámci tohoto systému požádat o podporu pro své pracovníky, pokud 10 % jejich zaměstnanců bude postiženo zkrácením pracovní doby oproti jedné třetině podle obvyklého nařízení. Kromě kompenzace 60 % rozdílu v měsíčním čistém výdělku v důsledku zkrácených hodin bude nyní agentura práce také pokrývat 100 % příspěvků na sociální zabezpečení za ztracenou pracovní dobu. To je nárůst ve srovnání s finanční krizí, během které bylo dotováno pouze 50 % příspěvků na sociální zabezpečení a zaměstnavatelé museli pokrýt druhou polovinu. Dne 22. dubna se vláda rozhodla zvýšit reprodukční sazbu ušlého čistého výdělku na 70 % u bezdětných pracovníků a na 77 % u pracovníků s dětmi od čtvrtého měsíce krátkodobé práce dále, pokud snížili pracovní dobu alespoň o 50 %. V sedmém měsíci se platby dále zvyšují na 80 % a 87 %.</p> <p><u>Fond hospodářské stabilizace</u> pro větší společnosti s 250 a více zaměstnanci. Fond poskytne 100 miliard EUR na rekapitalizaci.</p> <p>Byl schválen dodatečný <u>investiční balíček</u> ve výši 12,4 mld. EUR, ze kterého budou v letech 2021-24 posíleny investice zejména do dopravní infrastruktury a do bytové výstavby. Podpora nemocnicím, které dostanou 50 000 EUR za zřízení nového lůžka JIP a celkově až 10 mld. EUR náhrad za posunutí operace a s tím spojený výpadek příjmů.</p>
	Odklady daní a odvodů, opatření v oblasti daní
	<p><u>Odklad plateb daní</u> z příjmů fyzických a právnických osob a daní z obchodních transakcí pro firmy a občany, kteří prohlásí, že byli zasaženi. Prominutí všech penále a pozastavení vymáhání nezaplacených daní do 31. prosince 2020. Odklad plateb sociálního pojištění do konce května 2020, na základě žádosti.</p> <p>Od 1. července bude <u>snížená sazba DPH ve výši 7 % platit pro restaurace</u> po dobu 12 měsíců.</p> <p><u>Převod ztrát za daňový rok 2020</u>, který umožní daňovým poplatníkům převést zpět své daňové ztráty do roku 2020 oproti zálohovým platbám z předchozího roku.</p>

NĚMECKO	Záruky a další opatření <p>Poskytování likvidity <u>postiženým firmám</u> prostřednictvím programů státní banky Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) s neomezeným úvěrem. Omezení velikosti firmy pro podporu likvidity bude upraveno směrem nahoru. Riziko přijaté vládou vzroste. Objem záruk poskytovaných záručními bankami se zdvojnásobí na 2,5 miliardy EUR. Jak bylo oznámeno 6. dubna, firmy budou moci požádat o okamžité půjčky prostřednictvím KfW se 100% státní zárukou v hodnotě až 25 % z příjmů z roku 2019, maximální částkou 500 000 EUR pro firmy s 10 až 50 zaměstnanci a 800 000 EUR pro firmy s více než 50 zaměstnanci. Banka nebude hodnotit budoucí bonitu firem, ale jejich dosavadní výsledky za poslední 3 měsíce loňského roku (obrat, zisk, aktivity), podmínky zahrnují úrokovou sazbu 3 % a splatnost deset let. Úvěry mohou být v průběhu času převedeny na běžné úvěry KfW na základě obvyklých opatření ke kontrole rizik ze strany bank (822 mld. EUR).</p> <p><u>Fond hospodářské stabilizace pro větší společnosti s 250 a více zaměstnanci.</u> Fond poskytne 400 miliard EUR záruk za závazky společnosti a povolení úvěru ve výši 100 miliard EUR KfW pro účely refinancování. 2 miliardy EUR na spoluinvestování do začínajících podniků prostřednictvím KfW, které přinesly první tranši již plánovaného budoucího fondu ve výši 10 miliard EUR.</p> <p>U soukromých nebo komerčních nájemců, kteří čelí ztrátě příjmů, <u>pronajímatelé nemohou ukončit nájemní smlouvy</u> z důvodu nedoplatků nájemného od 1. dubna do 30. června 2020.</p>
DÁNSKO	Přímá podpora (včetně investic) <p>Je zaveden <u>systém zachování pracovních míst</u> (midlertidig loenkompensation). Vláda a sociální partneři zavedli kompenzaci mezd, aby udrželi zaměstnanost. Ve firmách, které zažívají velký pokles poptávky a musí propustit nejméně 30 % pracovníků (nebo minimálně 50 lidí), mohou být zaměstnanci posláni domů (na dálku) a vláda pokryje 75 % platu (maximální částka 30 000 DKK). Firma musí slíbit, že během tohoto období z ekonomických důvodů nepropustí žádné zaměstnance, a měla by pokrýt zbývajících 25 %, aby zaměstnanci mohli udržet svůj plný plat. U pracovníků placených na hodinu je kompenzační sazba 90 % (maximální 30 000 DKK). Pracovníci rovněž přispějí tím, že během daného období využijí pětidenní roční dovolenou. Tento režim je zatím k dispozici od 9. března do 8. července 2020. Míra využití přibližně 5 % pracovní síly (150 000 zaměstnanců) dne 19. dubna. Očekávané fiskální náklady kolem 6 miliard DKK (cca 0,8 mld. EUR).</p> <p><u>Podpora v případě propouštění ve velkém měřítku.</u> Stávající systém nabízející kurzy hledání zaměstnání nebo zvyšování kvalifikace (varslingspuljen) poskytl další zdroje ve výši 10 milionů DKK (cca 1,3 mld. EUR).</p> <p>Byl zaveden <u>systém dálkového odborného vzdělávání</u>. Stávající prostředky na zvyšování kvalifikace se používají k tomu, aby pracovníkům s nízkou kvalifikací nabízely 30denní online školení s plnou kompenzací mezd zaměstnavatelům.</p> <p><u>Lepší přístup k dávkám v nezaměstnanosti a nemocenským dávkám.</u> U příjemců dávek v nezaměstnanosti se období od 1. března do 30. června nepočítá jako období, kdy byla dávka přijata. U příjemců nemocenských dávek, které dosáhnou maximálního období v období od 9. března do 30. června, budou nemocenské dávky pokračovat během tří měsíců. Očekávané náklady kolem 277 milionů DKK (cca 37 mld. EUR) (fiskální dopady do roku 2023).</p> <p><u>Systém náhrad pro fixní náklady společností.</u> Podíl fixních nákladů, které lze kompenzovat, je 80 % (je-li pokles obrátu mezi 80–100 %), 50 % (pokud je pokles obrátu mezi 60–80 %) nebo 25 % (pokud je</p>

	<p>pokles obratu mezi 35–60 %). Pro společnosti, které mají povinnost uzavřít podíl fixních nákladů, které mají být nahrazeny, je 100 %. K dispozici pro období od 9. března do 8. července, s očekávanými fiskálními náklady kolem 65,3 miliardy DKK (cca 8,7 mld. EUR).</p> <p><u>System náhrad pro samostatně výdělečně činné osoby.</u> Samostatně výdělečně činné osoby a osoby na volné noze, u kterých došlo k více než 30% poklesu obratu, budou mít nárok na 90% náhradu (maximální částka 23 000 DKK měsíčně). Pro samostatně výdělečně činné osoby, které byly nuceny zcela ukončit svoji činnost, poskytuje 100% kompenzace. K dispozici pro období od 9. března do 8. července, s očekávanými fiskálními náklady kolem 14,3 miliardy DKK (cca 1,9 mld. EUR).</p> <p><u>Úhrada nemocenských dávek.</u> Zaměstnavatelé dostanou náhradu za nemocenské dávky za mzdy a nemocenské od prvního dne nepřítomnosti, nikoli po 30 dnech za obvyklých okolností. U samostatně výdělečně činných osob je běžná dvoutýdenní čekací doba pozastavena. Opatření se vztahují pouze na nemoc Covid-19 a jsou k dispozici od 27. února do 1. ledna 2021. Odhadované náklady 1,7 miliardy DKK (cca 0,25 mld. EUR).</p> <p><u>System odškodnění společností organizujících akce</u> za zrušení a odložení významných událostí (nad 1000 osob) v období od 6. března do 9. června ve výši 100 % ztracených příjmů krytých poskytováním dokumentace. Odhadované náklady kolem 300 milionů DKK (cca 40 mil. EUR).</p> <p><u>Režim podpory na inovace se zvýšil.</u> Program „Innobooster“, spravovaný inovačním fondem, bude navýšen o 350 milionů DKK (cca 47 mil. EUR) na podporu nových projektů.</p> <p>Byla zavedena řada menších podpůrných <u>programů na podporu podnikatelů a podniků</u> v oblasti kulturních aktivit, sportu a soukromého vzdělávání. Celkem kolem 1,2 miliardy DKK (cca 160 mil. EUR).</p> <p>Odklady daní a odvodů, opatření v oblasti daní</p> <p><u>Odklad</u> měsíčních plateb <u>DPH</u> velkým firmám o 30 dnů (odhadovaný likviditní efekt ve výši 35 miliard DKK, cca 4,7 mld. EUR). U všech podniků je platba srážkové daně z příjmu a příspěvků na podporu pracovního trhu za duben, květen a červen 2020 odložena o čtyři měsíce (odhadovaný dopad na likviditu 90 miliard DKK, cca 12 mld. EUR).</p> <p>Pro malé a střední podniky jsou <u>platby DPH</u> odloženy kombinací dvou platebních období. Daňové období malých podniků se v roce 2020 prodlouží z 6 na 12 měsíců, zatímco zdaňovací období středních podniků se v první polovině roku 2020 prodlouží z 3 na 6 měsíců (odhadovaný dopad na likviditu 35 miliard DKK, cca 4,7 mld. EUR). Platby DPH, které již byly provedeny za druhou polovinu a poslední čtvrtletí roku 2019 (splatné do 2. března 2020), jsou poskytovány jako bezúročné půjčky (odhadovaný dopad na likviditu 35,4 miliardy DKK, cca 4,7 mld. EUR). Daně pro osoby samostatně výdělečně činné (<u>daň z příjmu</u>) jsou odloženy, lhůty pro platby za duben a květen jsou odloženy o 2 a 7 měsíců (odhadovaný dopad na likviditu 5 miliard DKK, cca 0,7 mld. EUR).</p> <p><u>Odklad daní z nemovitých věcí pro firmy s nemovitostmi</u> (daekningsafgift) pro obce. Platba druhé sazby odložena z roku 2020 na rok 2021. Očekává se, že zvýší likviditu o 1,1 miliardy DKK.</p>
DÁNSKO	<p>Záruky a další opatření</p> <p><u>Půjčky a kapitál poskytnuté podnikatelům a podnikům rizikového kapitálu.</u> Státní investiční fond (Vaekstfonden) poskytne rizikový kapitál začínajícím podnikům a podnikům s rizikovým kapitálem,</p>

	<p>kteře budou čelit problémům s financováním, když se soukromí investoři stáhnou z trhu. K dispozici pouze pro rok 2020 a celková kapacita 3,4 miliardy DKK (cca 455 mil. EUR).</p> <p><u>Kapacita programu půjček pro dánské studenty</u> byla dočasně prodloužena. Měsíční strop výpůjček se v březnu a dubnu zvýšil třikrát. Očekávané zvýšení celkových půjček kolem 1,5 miliardy DKK (cca 200 mil. EUR).</p> <p><u>Systém úvěrových záruk pro velké firmy</u>, 35,7 miliardy DKK (cca 4,8 mld. EUR). Vláda zaručí 70 % hodnoty nových půjček velkým společnostem, které mohou prokázat pokles obrátu o více než 30 %. Režim bude založen na tržních podmínkách.</p> <p><u>Posílen cestovní fond cestovního ruchu</u>. Vláda poskytuje záruku na cestovní záruční fond v hodnotě 1,5 miliardy DKK (cca 200 mil. EUR), který má cestovní ruch v nadcházejících letech vrátit. Rozsah fondu je rozšířen tak, aby zahrnoval i náhradu nákladů cestovních kanceláří spojených s náhradami v důsledku zrušení kvůli koronaviru.</p> <p><u>Vládní záruka na obchodní a vývozní činnosti společností</u>. Vláda poskytne pojišťovací společnostem v roce 2020 záruky ve výši 30 miliard DKK (cca 4 mld. EUR), podobně jako v Německu. Do vykázaného dopadu na rozpočet je zahrnuta rezerva 5 miliard DKK v očekávaných ztrátách.</p> <p><u>Lepší přístup k vývozním úvěrům pro malé a střední podniky</u>. Dánská agentura pro vývozní úvěry (EKF) zavede novou záruku likvidity v hodnotě 1,25 miliardy DKK na nové půjčky malým a středním podnikům s vývozními činnostmi. Kromě toho EKF pokryje až 90 % rizika pojišťovacích společností v souvislosti s novými vývozními činnostmi.</p> <p><u>Předběžné úhrady samospráv firmám (dodavatelům)</u> ve výši přibližně 6,5 miliardy DKK (0,9 mld. EUR). Kromě toho se doporučuje předplacení až do 1 milionu DKK dodávek do 1. července.</p>
VELKÁ BRITÁNIE	<p>Přímá podpora (včetně investic)</p> <p><u>Schéma zachování pracovních míst</u> – pro příští tři měsíce (duben až červen) jsou všichni zaměstnavatelé oprávněni požádat o grant na pokrytí 80 % mezd na zachovaná pracovní místa až do 2500 GBP měsíčně (odhad vládní agentury 42 miliard GBP, cca 48 mld. EUR).</p> <p><u>Režim podpory samostatně výdělečné činnosti</u> – poskytuje samostatně výdělečně činným osobám zdanitelný grant až do výše 80 % jejich předchozího výdělku za poslední tři roky (maximální částka 2500 GBP měsíčně a otevřená pro samostatně výdělečně činné osoby s průměrným ziskem méně než 50 000 GBP). Po obdržení grantu může žadatel pokračovat ve své výdělečné činnosti či být i současně zaměstnán. První granty budou vyplaceny v červnu a režim bude trvat nejméně tři měsíce. Odhad vládní agentury 10 miliard GBP (cca 11,5 mld. EUR).</p> <p><u>Univerzální příjem (Universal Credit, dále jen „UC“)</u> rozšířen i pro osoby samostatně výdělečně činné. Osoba samostatně výdělečně činná (pokud má snížený nebo žádný příjem) může krom grantu požádat o UC. Poskytnutí grantu může ovlivnit částku získaného UC, ale neovlivní nároky za dřívější období. Pozastavení podmínky minimálního UC, kterou vláda používá k posouzení, zda považuje osobu, jež není zaměstnaná, za osobu samostatně výdělečně činnou. Namísto toho je posuzován skutečný příjem. Zvýšení příspěvku UC o dalších 1000 GBP (cca 1150 EUR) na následujících dvanáct měsíců.</p>

Zákonná nemocenská dávka pro osoby v karanténě (11. března) od prvního dne nepřítomnosti, nikoli od čtvrtého dne, jak tomu bylo dříve.

27 miliard GBP (**cca 31 mld. EUR**) pro podniky v Anglii, včetně jednorázových hotovostních grantů mezi 10 000 a 25 000 GBP pro podnikání s nemovitostmi využívanými pro maloobchod, pohostinství nebo volný čas (v závislosti na hodnotě nemovitostí, ale ve zdanitelné hodnotě pod 51 000 GBP). Přibližně 700 000 malých podniků bude mít nárok na okamžitý grant ve výši 3000 GBP v hotovosti ve výši 2 miliard GBP (**cca 2,3 mld. EUR**).

Náhrada nákladů na zákonnou pracovní neschopnost až do 2 týdnů pro malé podniky s méně než 250 zaměstnanci za cenu 2 miliard GBP (**cca 2,3 mld. EUR**). Převedené správy získaly další finanční prostředky ve výši 3,5 miliardy GBP (**cca 4 mld. EUR**), aby mohly poskytovat podporu podnikům ve Skotsku, Walesu a Severním Irsku.

Odklady daní a odvodů, opatření v oblasti daní

Odklad plateb DPH ve výši přibližně 30 miliard GBP (**cca 34 mld. EUR**) za druhé čtvrtletí roku 2020 do roku 2021.

Daň z příjmu, která měla být zaplacená do 30. června 2020, se může odsunout až na 31. ledna 2021.

Odklad/zrušení daně z nemovitostí, které jsou užívány pro podnikatelské účely malými firmami.

V Anglii 100% úleva od obchodních sazeb za nemovitosti u všech nemovitostí využívaných v maloobchodě, pohostinství nebo ve volném čase, bez ohledu na zdanitelnou hodnotu – 13 miliard GBP (**cca 14,9 mld. EUR**).

Odklad splátek hypoték o 3 měsíce.

Záruky a další opatření

330 miliard GBP (**378 mld. EUR**) dočasných státních půjček a záručních schémat pro podniky. Patří sem Coronavirus Corporate Financing Facility a The Coronavirus Business Interruption Loan Scheme (CBILS). CBILS poskytuje částečnou vládní záruku na splátky úvěru s cílem podpořit více půjček. Bude podporovat půjčky do 5 milionů GBP pro malé a střední podniky. Pro poskytnutí 250 000 GBP nejsou vyžadovány žádné osobní záruky a vláda pokrývá prvních 12 měsíců výplaty úroků a případné poplatky vybírané věřiteli. Kromě toho poskytne Coronavirus Large Business Interruption Loan Scheme (CLBILS) vládní záruku ve výši 80 %, která bankám umožní poskytovat půjčky až 25 milionů GBP větším firmám s ročním obrátem mezi 45 miliony GBP a 500 miliony GBP. Půjčky zajištěné zárukou podle CLBILS budou nabízeny za komerční úrokové sazby.

Future Fund poskytne mezi 125 000 a 5 miliony GBP pro britské podnikání, pokud zbytek bude doplněn soukromými investory (tj. vláda se zavazuje poskytnout 250 milionů a očekává se, že soukromý sektor dá dalších 250 milionů). Startupy musely dříve získat nejméně 250 tisíc GBP od soukromých investorů v posledních 5 letech, aby byly způsobilé. Schéma bude zahájeno v květnu a bude zajišťováno British Business Bank.

Menší podniky zaměřené na výzkum a vývoj mohou také požádat o dalších 750 milionů GBP (**cca 860 mld. EUR**) ve formě grantů a půjček.

USA	Přímá podpora (včetně investic)
	CARES Act poskytuje podporu domácnostem a podnikům během krize. <u>Jednorázové přímé platby rodinám</u> ve výši 1200 USD za dospělé osobu a 500 USD za děti (přímé platby by byly postupně snižovány u ročních hrubých příjmů nad 75 000 USD u jednotlivce a 150 000 USD u manželského páru; horní hranicí pro nárok na platbu je roční hrubý příjem nad 99 000 USD u jednotlivce a 198 000 USD u manželského páru). Celkem 301 miliard USD (cca 277 mld. EUR).
	Zvýšení <u>platby pojištění v nezaměstnanosti</u> na 600 USD týdně až do července, rozšíření i na osoby samostatně výdělečně činné a osoby v tzv. „gig economy“ a rozšíření výhod z 26 týdnů na 39 týdnů. 250 miliard USD (cca 230 mld. EUR).
	The Families First Coronavirus Response Act – <u>bezplatné testování na koronavirus</u> , dva týdny <u>vyplácející nemocenskou dovolenou</u> (s omezeným přístupem). Poté další placené volno z důvodu nemoci pro pracovníky s dětmi až 3 měsíce. Další zdroje byly věnovány na poskytování potravin pro domácnosti s nízkými příjmy. Peníze byly také zaměřeny na podporu očekávaného zvýšení pojištění v nezaměstnanosti, které spravují státy. Návrh zákona také zvyšuje platby Medicaid do států. Celkem 100 mld. USD (cca 92 mld. EUR).
	V rámci zákona CARES budou letecké společnosti a další na letecký průmysl navázané společnosti dostávat <u>granty</u> ve výši 25 miliard USD, 4 miliardy USD a 3 miliardy USD na udržení úrovně zaměstnanosti do 30. září 2020. Celkem 32 mld. USD (cca 29 mld. EUR).
	Poskytnutí 16 miliard USD (cca 14,7 mld. EUR) na <u>strategické národní zásoby farmaceutického a zdravotnického materiálu</u> .
	Vložení 117 miliard USD (cca 107 mld. EUR) do <u>nemocnic a zdravotnických zařízení pro veterány</u> .
	Odklady daní a odvodů, opatření v oblasti daní
	<u>Odklad platby daní bez úroků nebo sankcí s cílem podpořit likviditu</u> .
	<u>Odklad úroků a plateb jistin z federálních studentských půjček</u> . Banky a další finanční instituce jsou povinny osvobodit toleranci od federálně pojištěných hypotečních úvěrů na bydlení, které se stanou splatnými kvůli nepříznivým dopadům Covid-19. Požadované minimální rozdělení z důchodových účtů bude pozastaveno na rok 2020.
Záruky a další opatření	
CARES Act poskytuje 500 miliard USD do Fondu pro stabilizaci deviz v Treasury. Ministerstvo financí použije tyto prostředky na <u>podporu podniků, měst a států, které byly koronavirem těžce zasaženy</u> .	
Z tohoto možné <u>půjčky leteckým společnostem, letecké nákladní dopravě a podnikům kritickým pro národní bezpečnost</u> ve výši 25 miliard USD, 4 miliardy USD a 17 miliard USD. Zbývajících 454 miliard USD poskytne kapitál Federální rezervě na zřízení půjček pro jiné podniky. Takové půjčky by mohly podpořit obchodní úvěry kolem 4 bilionů USD. Celkem 500 miliard USD (cca 460 mld. EUR).	
Přibližně 350 miliard USD (cca 322 mld. EUR) je zahrnuto na podporu <u>půjček pro malé podniky z důvodu přerušování podnikání</u> . Z těchto půjček, které malé podniky používají na výplatu mezd, bude odpuštěno nájemné, úroky ze stávajících závazků a služby po dobu osmi týdnů, pokud tyto malé podniky udržují úroveň předkrizové zaměstnanosti. Tyto půjčky na přerušování podnikání jsou tedy účinné granty na udržení pracovníků na výplatní listině během krize.-	

názory & vzdělávání

JIŽNÍ KOREA	Přímá podpora (včetně investic)
	<p>Prevence a léčba epidemií, podpora zdravotnických zařízení a lidí v karanténě (2,1 bilionu KRW, cca 1,6 mld. EUR).</p> <p>Spotřebitelské kupony pro nízkopříjmové domácnosti, pohotovostní péče o rodinu a podpora udržení zaměstnání (3,5 bilionu KRW, cca 2,6 mld. EUR).</p> <p>Podpora vydávání místních dárkových certifikátů, dotace místní správy na prevenci infekcí (1,2 bilionu KRW, cca 900 mil. EUR). Jednorázové přímé platby domácnostem v dolní 70% příjmové kategorii (přibližně 14 milionů domácností), až 1 milion KRW (cca 755 EUR) na domácnost.</p> <p>Preventivní podpora financování obchodu (5 bilionů KRW, cca 3,8 mld. EUR).</p> <p>Veřejný sektor plánuje utratit 3,3 bilionu KRW (cca 2,5 mld. EUR) na pokročilé nákupy a platby.</p> <p>Podpora malých a středních podniků – nepřímá podpora mzdy a nájemného pro drobné obchodníky (4,1 bilionu KRW, cca 3 mld. EUR).</p> <p>Ohlášeno, ale zatím neschváleno:</p> <p>Kupony na spotřebu pro domácnosti s nízkými a středními příjmy (9 bilionů KRW, cca 6,8 mld. EUR).</p> <p>Podpora spotřeby a investic prostřednictvím vládních nákupů.</p> <p>Dodatečné mzdové dotace a dávky pro uchazeče o zaměstnání (10 bilionů KRW, cca 7,5 mld. EUR).</p>
	Odklady daní a odvodů, opatření v oblasti daní
	<p>Zavedení dočasného zvláštního snížení daně pro malé a střední podniky nacházející se ve zvláštních oblastech katastrof souvisejících s pandemií Covid-19 do konce roku 2020.</p> <p>DPH splatná malými podniky s ročním obratem nižším než 80 milionů KRW se sníží do konce roku 2020. Hranice osvobození od DPH se dočasně zvyšuje do konce roku 2020 (z 30 milionů KRW na 48 milionů KRW). Snížení DPH pro osoby samostatně výdělečně činné; odklad platby daní pokrývající širokou škálu daní pro malé podniky a osoby samostatně výdělečně činné ve zdravotnictví, cestovním ruchu, výkonu, pohostinství a dalších postižených odvětvích.</p> <p>Zvýšení odpočtu daně pro fyzické osoby za použití debetních a kreditních karet za období od března do června 2020.</p> <p>Dočasné snížení spotřební daně u nákupu automobilů.</p> <p>Snížení daní pro pronajímatele, kteří snižují nájemné pro komerční nájemníky.</p> <p>Rozšíření úlevy na příspěvcích na sociální zabezpečení tříměsíčními odklady plateb a 30% příspěvkem na sazbu příspěvku pro malé podniky a domácnosti s nízkými příjmy.</p> <p>Odklad povinnosti podat daňové přiznání pro malé podniky až na 9 měsíců a odklad povinnosti zaplatit místní daně až na 1 rok.</p> <p>Ohlášeno, ale zatím neschváleno:</p> <p>Zvyšování osvobození od spotřební daně.</p>

názory & vzdělávání

JIŽNÍ	Záruky a další opatření
KOREA	Finanční půjčky a záruky pro malé a střední podniky a postižené domácnosti (58 bilionů KRW, cca 43,7 mld. EUR).
	Vytvoření fondu pro stabilizaci trhu dluhopisů (20 bilionů KRW, cca 15 mld. EUR).
	Vytvoření fondu pro stabilizaci akciového trhu (10,7 bilionů KRW, cca 8 mld. EUR).

názory & vzdělávání

Literatura

Česká vláda investovala do záchrany ekonomiky méně než ostatní země EU, tvrdí ekonomové z iniciativy KoroNERV-20. Lidovky.cz, 21. 4. 2020. Dostupné online z: https://www.lidovky.cz/byznys/moje-penize/ceska-vlada-investovala-do-zachrany-ekonomiky-mene-nez-ostatni-zeme-eu.A200421_153512_moje-penize_ele [cit. 2020-04-28].

Key country policy responses. Organisation for Economic Co-operation and Development, 2020. Dostupné online z: <https://oecd.github.io/OECD-covid-action-map/> [cit. 2020-04-24].

Morda, P., Šíma, O. (2020): Ekonomické dopady a možná hospodářsko-politická řešení pandemie Covid-19. Úřad Národní rozpočtové rady. Sekce Makroekonomických a fiskálních analýz. Duben 2020. Dostupné online z: <https://unrr.cz/vydavame/studie/> [cit. 2020-04-28].

Policy responses to Covid-19. International Monetary Fund, 2020. Dostupné online z: <https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19#B> [cit. 2020-04-28].

Sedm zásad pro ekonomiku doby koronaviru. iHNed, 26. 3. 2020. Dostupné online z: <https://ekonom.ihted.cz/c1-66741820-sedm-zasad-pro-ekonomiku-doby-koronaviru> [cit. 2020-04-28].

The fiscal response to the economic fallout from the coronavirus. Bruegel, 2020. Dostupné online z: <https://www.bruegel.org/publications/datasets/covid-national-dataset/> [cit. 2020-04-28].

Tisková zpráva. Ministerstvo financí, 22. 4. 2020. Dostupné online z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/vlada-prijala-opatreni-na-podporu-ekonom-38270> [cit. 2020-04-28].

Vládní pomoc je kvůli rychlosti a zaměření podle ekonomů nedostatečná. ČTK, 22. 4. 2020. Dostupné online z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/vladni-pomoc-je-kvuli-rychlosti-a-zamereni-podle-ekonomu-nedostatecna/1882649> [cit. 2020-04-28].

názory & vzdělávání

O autorech:

Michal Mazel vystudoval Právnickou a Filozofickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně. Od roku 1998 působil jako vrcholový manažer na Ministerstvu vnitra ČR, od roku 2007 na Ministerstvu obrany ČR, později byl poradcem ministra vnitra a členem legislativní rady vlády. Od roku 2010 je advokátem. Od roku 2019 je společníkem v advokátní kanceláři Mazel a partneři. Do roku 2012 byl též soudním znalcem v oboru sociálních věd.

Štěpán Vrštala vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Studoval rovněž na Právnické fakultě University of Oslo. V advokacii působí od roku 2016.

Editorka publikační řady: Mgr. Lucie Tungul, M.A., PhD.

Ke stažení dostupné na: <http://www.top-az.eu/ke-stazeni/>

TOPAZ a Konrad-Adenauer-Stiftung nenesou žádnou odpovědnost za fakta či názory vyjádřené v této publikaci. Názory publikované v této studii se nemusí shodovat s názory TOPAZ a Konrad-Adenauer-Stiftung. Plná zodpovědnost za názory leží na autorovi publikace. Všechna práva vyhrazena. Není povoleno kopírovat, reprodukovat nebo znovu vydávat obsah této publikace, s výjimkou osobní potřeby. Všechny ostatní formy vyžadují povolení vydavatele.